1942

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК L. Ч. 58. Джерзі Сіті, Н. Дж., субота, 14-го березня 1942. No. 58. Jersey City, N. J., Saturday, March 14, 1942. VOL. L.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237, 4-0807. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS, IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE

Бразилійці Розбивають Німецькі Склепи з Обурення на „Вісь" за Затоплення Їх Кораблів - Американська Субмарина Затопила 4 Японські Кораблі - Совєтська Офензива Зломила Німецьку Оборонну Лінію в Україні

АМЕРИКАНСЬКИЙ УРЯД ПРОТИ ЯПОНСЬКОЇ МІСІЇ В ПАПСЬКІЙ СТОЛИЦІ

ВАШИНҐТОН. — Американський уряд вислав дипльоматичну ноту до Папської Столиці, в якій домагається, щоб Папа Пій XII. не визнав японської місії при Ватикані та не встановив дипльоматичних відносин з Токійом. Як доносять, японці роблять заходи, щоб Ватикан визнав японську імперію та дозволив на дипльоматичне представництво. Досі японці не мали свого заступника при Ватикані, як це мають всі інші держави. Департамент стейту у своїй ноті підчеркнув, що визнання японської місії Ватиканом санкціонувалоб ці варварські звірства японської армії, яких вона допустилася в Гонґ Конґ і Манілі. Це означалоб рівнож, що таке визнання стрінулосяб з осудом цілого християнського світа. Як доносять з Вашинґтону, погляди американського уряду поділяє також американський католицький епископат. З Лондону повідомляють, що й англійський уряд підприняв подібні демарші перед Ватиканом, але самостійно, себто без співпраці з американським урядом.

ПРИСПІШУЮТЬ ПРОДУКЦІЮ НА ВСІХ ДІЛЯНКАХ

ВАШИНҐТОН. — Доналд М. Нелсон, голова Воєнної продукційної Ради, розіслав спеціяльного обіжника до всіх фабрик, в якому домагається приспішення продукції. В обіжнику виложені пляни, що кожня фабрика має зробити, щоб виконати свої завдання в краєвій обороні.

АРЕШТОВАНО ІТАЛІЙСЬКОГО СПІВАКА ПІНЦУ

НЮ ЙОРК. — Федеральні аґенти з ФБІ арештували Езіо Пінцу, відомого італійського баса, що останніх 15 літ виступав в Метрополітен Опера в Ню Йорку, під замітом, що він є чужинець ворожої держави й являється небезпечним для держави. Кажуть, що Пінца перебуває довший час в Америці, але не став американським горожанином. Він родився в Римі в 1892, музичні студії покінчив в Больоні, Італія, а свій артистичний дебют мав ще в 1919. році В 1926. прибув до Америки й відтоді стало виступав в опері не тільки в Ню Йорку, але по інших містах Америки. В 1940. р. він вдруге оженився з американкою, панною Дорис Ніл Лік. Від вибуху війни між Америкою та Італією Пінцу безнастанно пильнували. Хоч ФБІ не згадує про його вину, проте здогадуються, що його арештували на підставі власних тверджень, що він „є приятелем Мусолінія", як це він часто повторяв. Він є широко знаним в американському співацькому світі.

ЦЕНЗОР ПЕРЕСТЕРІГАЄ ФОТОҐРАФІВ

ВАШИНҐТОН. — Директор Цензури Байрон Прайс, видав пересторогу для всіх фотоґрафів, щоб вони були дуже осторожні з робленням знимок в цей воєнний час. Часто невинна знимка, зроблена фотоґрафом-аматором, може принести неоцінені прислуги для ворожої розвідки. Всі ці знимки, що містяться по численних журналах чи висвітлюються в кінах є заздалегідь провірені урядом і тільки за його дозволом випускаються для ужитку, кінчив Прайс.

НАЙВИЩА МЕДАЛЬ ДЛЯ СЕРЖАНТА ЛОКАРДА

ВАШИНҐТОН. — Підсекретар війни Роберт Р. Патерсон наділив сержанта Джозефа Локарда Медалею Визначної Служби за це, що в дні 7. грудня 1941. він був першим, що завважив зближаючіся японські літаки над Перл Гарбором. Він повідомив про це негайно своїх вищих військових, одначе його перестороги не взято поважно. Через це, що залога Перл Гарбору не була на поготівлі, багато людей впало жертвою зрадницького японського нападу. Сержант Локард заслужив собі на це найвище військове відзначіння, бо сповнив свій вояцький та горожанський обовязок, казав підсекретар Патерсон.

ПОПОВНЮЮТЬ ВТРАТИ БРАЗИЛІЙСЬКИХ КОРАБЛІВ

ВАШИНҐТОН. — Підсекретар стейту Сомнер Велес заявив, що американський уряд заповнить ці прогалини, що їх поробили в бразилійській торговельній маринарці ворожі субмарини. Морська Комісія вже почала робити заходи, щоб Бразилія одержала американські кораблі, якіб заступили ці, що були затоплені. Бразилійська торговельна фльота не була розмірно велика, тому Америка хоче поповнити ці діри та не допустити до занепаду торговлі через брак відповідних середників комунікації.

ПРОТИ-НІМЕЦЬКІ ВИСТУПИ БРАЗИЛІЇ ТА БРАЗИЛІЙЦІВ

РІО ДЕ ЖАНЕЙРО (Бразилія). — Затоплювання Державами Осі бразилійських кораблів довело до того, що бразилійсько-німецькі відносини увійшли нагло в стадію кризи. Розярена бразилійська маса почала брати „керму політики" в свої руки та розправлятися з німецькими склепами та інституціями в Ріо де Жанейро. Демонструючі бразилійці напали на кілька німецьких склепів, повибивали вікна й повиважували двері. Ушкоджено крім того один французько-італійський банк, один японський і один німецький. Президент Бразилії Ґетуліо Варґаи зарядив конфіскату до 30% грошевого майна горожан Держав Осі, щоб покрити ті втрати, які понесла Бразилія в затоплених тоталітарними субмаринами кораблях.

ОДНА АМЕРИКАНСЬКА СУБМАРИНА ЗАТОПИЛА ЧОТИРИ ЯПОНСЬКІ КОРАБЛІ

ВАШИНҐТОН. — Департамент маринарки подає, що американська субмарина, запливаючи далеко між японські острови, затопила 3 перевозові кораблі, а один пасажирський, перемінений на перевозовий. Досі американські кораблі, субмарини й літаки затопили вже 88 японських кораблів ріжної величини й типу. Цей самий комунікат згадує, що американські летуни зістрілили один японський літак над островом Мідвей.

СОВЄТСЬКА ОФЕНЗИВА В УКРАЇНІ

БЕРН. — Совєтські війська розпочали масову офензиву на українськім фронті. Деякі вістки подали число зібраного в тих околицях совєтського війська як один і пів міліона. Але інші вістки спростовують це і кажуть, що маршал Тимошенко в своїй розпочатій офензиві не має більше, як двісті тисяч війська. Проте те військо завдало німцям вже великі втрати і в кількох місцях заломило їхні лінії. Завзяті бої, з успіхами для совєтських військ, провадяться також на центральнім фронті, зокрема в околицях озера Ільмена.

ЯПОНЦІ ВТРАТИЛИ ЗНОВ 13 КОРАБЛІВ

КАНБЕРА. — Австралійська повітряна сила напружує всіх зусиль, щоб завдати японським інвалійним кораблям якнайбільшої шкоди, ще заки вони підійдуть під австралійські береги. Вони налітали на величезний японський конвой, що прямує до Порту Моресбі, Папуа, і за два дни знищили 13 японських кораблів. Маючи на увазі звірства, які японці поповнювали на британських ґромадянах в Гон Конґу, австралійці рішили боротись до загину, щоб не допустити до японської інвазії.

КИТАЙЦІ ОБОРОНЯЮТЬ БУРМУ

ЧУНКІНҐ. — Китайський штаб вислав більшу скількість свого випробованого війська до провінції Бурми, щоб обороняти її перед японськими наїздниками. Це перший раз, що китайські війська вступають на британську землю. Через Бурму веде відомий Бурмський шлях, який, хоч відтятий вже від моря, проте в великій своїй частині ще приносить услуги Китаєви. На тім фронті японці гуртують поверх 50,000 війська.

ЕВАКУАЦІЯ ЦЕЙЛЬОНУ

ЛОНДОН. — Британські власти зарядили частинну евакуацію острова Цейльону, що лежить недалеко Індійського суходолу. З Цейльону мають забратись головно ті цивільні люди, які не виконують там ніяких потрібних робіт.

КИТАЙЦІ ОЧИЩУЮТЬ ПОБОЄВИЩА.—Китайські вояки забирають рушниці й інші воєнні причандали, покинуті відступаючими японцями по бою в Шанґша, в Китаю. Китайці кажуть, що в бою згинуло принаймні 1,000 японців. Битва була одна з важних перемог.

ШВЕДИ ЗАКРИВАЮТЬ ПРОТИ-НІМЕЦЬКІ ҐАЗЕТИ

БЕРН. — Напруження між Швицією і Німеччиною прибрало нові форми. Шведський уряд закрив своїх десять ґазет, які гостро виступали проти Німеччини. В Швеції існує неспокій внаслідок того, що над Балтиком німці скупчують чимраз більше війська, як теж тому, що німецькі ґазети почали в останніх часах своє вістря звертати проти Швеції. Щоб одобрухати німців шведський уряд закрив згадані ґазети. Водночас уряд наложив гостру цензуру на вістки виходячі зо Швеції і все, що відноситься до німецько-шведського напруження, конфіскує.

КОРАБЕЛЬ „ҐНАЙЗЕНАВ" ПОВАЖНО УШКОДЖЕНИЙ

ЛОНДОН. — Лондонські розвідчі літаки привезли фотоґрафії з німецького боєвого корабля „Ґнайзенава", який недавно з іншими кораблями перекрався через Англійський канал і тепер знаходиться в доку в Кілю. Фотоґрафії найвиразніше показують, що той корабель є поважно ушкоджений і це забере місяці, заки він стане знов боєздатним. На верху видно як розібрано одну обсерваційну вежу, як теж викроєно для направи велику діру в покладі. Також латають корабля з боків. Вістки з Швеції говорять, що ушкоджений також величезний кружляк „Прінц Ойґен". Британські літаки пильно слідкують за кораблем „Тірпіц", що хотів продертись на Північне море і там нападати на британські конвої. Покищо цей корабель далі ховається в однім норвежськім порті, але є побоювання, що він незадовго знов вирветься на широке море.

АМЕРИКАНСЬКІ БОМБОВИКИ ДО АНҐЛІЇ

ЛОНДОН. — В біжучій повітряній офензиві на німецькі міста і фабрики беруть участь також американські бомбовики. Шкоди заподіяні тими бомбовиками впродовж останніх чотирьох днів, дуже великі. Парижські фабрики, зокрема Рейнольта, зовсім не працюють. Багато німецьких фабрик теж припинили працю. Та це тільки початок бомбардувань. Британська й американська команда постановила постійно бомбардувати німецькі міста і німецькі порти далі. Американські нуркові бомбовики, що беруть участь в тім бомбардуванні, є дуже доброї якости. Вони напливають до Анґлії в усе збільшенім числі. Анґлія не буде в себе виробляти цього роду бомбовиків, а залишить їх виріб виключно Америці. Зате вона буде виробляти інший рід літаків, зокрема перехоплювачі. В тій цїли Анґлія вже побудувала свою першу величезну фабрику, що вцілости знаходиться глибоко під землею і її не можуть досягнути ворожі бомби.

ПРО ЩО МРІЮТЬ ЯПОНЦІ!

ТОКИО. — (Через радіо). — Промовляючи на святі, влаштованім з нагоди здобуття Ранґуну, шеф пресового відділу японської фльоти заявив, що прийде час, коли переможна японська фльота буде мати дефіляду в порті Ню Йорку, а водночас японська переможна армія вступатиме до Лондону, Анґлія. Премієр Тойо в парляменті заявив, що Обєднані Держави мусять очікувати від Японії ще більших ударів. Він далі сказав, що японці дотепер взяли в полон 210,000 війська Обєднаних Держав.

АВСТРАЛІЯ ПЛЯНУЄ ЦІЛКОВИТЕ ЗНИЩЕННЯ В РАЗІ ІНВАЗІЇ

СИДНЕЙ. — Мілітарні власти в Австралії видали заклик до австралійців, щоби вони, на випадок японського нападу на австралійську землю, або забирали все зо собою, або все нищили. Не вільно залишити за собою нічогісько, що моглоб мати якунебудь вартість для японців. Треба палити все, будинки, авта, ґазоліну, всяку машинерію і залишати за собою голу висмалену землю.

БРИТІЙЦІ ТАКИ НЕ ВПУСКАЮТЬ ІМІҐРАТІВ ДО ПАЛЕСТИНИ

ЛОНДОН. — У звязку з затопленням на Чорнім морі корабля Струма, й смертю кількох сот жидівських втікачів що блукали на тім кораблі шукаючи десь в світі пристановища, були запити в британськім парляменті, чи британський уряд не думає змягчити свого іміґраційного закону і чи не хотів би допустити бездомних жидівських втікачів до Палестини? На це відповів міністер кольоній, МекМілан, що змінити іміґраційних постанов не можна.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить писилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Піднесім Духа -- Піснею!

Нема де правди діти, але так є, що американсько-українське життя переживає важку крізу, важні переміни. Сладаються на те ріжні причини, та не час їх тепер розбирати. Та якіб вони не були і якіб через те не зайшли переміни, вони не повинні ніяк шкодити нашому культурному життю. Бо підносити наше культурне життя на вищий щабель і брати його під більшу опіку, це вже хіба цілком певно відповідає американському способови думання. Бож Америка хоче, щоб культурні цінности ріжних національностей, з яких складається американський нарід, залишились і збогатили американську націю та створили з неї згодом щось таке незвичайне, що є одиноким у світі.

На цей місяць припадає традиційне Свято Шевченка. Але заразом припали і 100-літні уродини Миколи Лисенка. Так сказатиб зійшлися разом — два рідні браття, що жили одним і тим самим народом та черпали з нього всі свої духові сили. Один віршував на народній лад, а другий на такий же лад музикував. Можна сказати, що обидва вони співали і в співі передавали все, що було й є найшляхотніше в українському народі. І не тільки те. Виспівали вони теж і те, що є найблагородніше в людській душі, в кожній душі, кожного народу. Бо українська народня пісня чарує саме світ тільки тому, що вона виявляє найвищі людські цінности, найглибші людські почування, найтонші й найблагородніші дрогання людської душі.

А коли так, то спитаймо себе: що з нами в Америці? Чи ми думаємо про ці речі? Чи є кому в нас застановитись, що так не повинно бути, щоб западала теж і культурна ділянка, щоб не було кому підготувати навіть 100-літній ювилей Миколи Лисенка?

Це не є ніяка догана, звернена в сторону цеї чи другої особи чи організації. Це є догана, звернена в сторону нас усіх, цілого нашого загалу, що нагло немов притупів, що робить враження, що немов лякається вийти на світ навіть з Шевченковим Святом, що вагається купити „Історію України", чи післати пару долярів на рекордовання української пісні... Не хочемо сказати, що так є всюди і зі всіми нами. Але так є з більшістю.

До цього хочемо ще надмінити, що коли ми святкуємо в Америці память Шевченка чи Франка, та ще в теперішню пору, то ми помагаємо тим ідеям, за які Америка тепер бореться. І те саме відноситься до української пісні, так чудово відданої Миколою Лисенком. Тож голосім далі, що та пісня „не вмре, не загине", бо тим голосимо, що не вмруть і не загинуть ті великі ідеї волі й правди, що їх та пісня голосить. Не мовчім, а проганяймо чорні думи бадьорою і огненною українською піснею, бо вона додає бодрости і віри в перемогу краси і правди. А це потрібне теж і Америці!

Зрушено Великанські Сили

На наших очах стаються події, які зрушують цілий світ до самих основ. Однак і тепер не багато є таких людей, що вповні розуміють вагу того, що стається. Колиб так політики з року 1914-го могли були бачити дійсні наслідки першої світової війни, то мабуть булиб старалися за всяку ціну не допустити до війни. А може навіть і Гітлер не був би відважився розпочинати війну в 1939 році, колиб був міг передбачити, які великі сили зрушить він цею війною з місця, та що остаточно ось ті сили розторощать його самого та націвську Німеччину.

Пригадаймо собі, що вже перша світова війна сильно захитала пошану до розуму й сили Европи в очах племен та народів Азії та Африки. Бож не було то проявом розуму, що европейці завзято винищували себе на полях боїв від 1914 до 1918 р. Саме те, що европейці винищувалися страшною війною, додало духа таким, як от, наприклад, Японії. І наскільки слабшою стане тепер Европа, настільки лекше буде японцям запанувати над величезною Азією, що має більше як половину населення світу. Ось тут припадає тепер ізза цього велике завдання на Злучені Держави, щоб допильнувати того, чого Европа не в силі доконати. Та так є, що тепер з одного боку роздувають ненависть до Британії й Злучених Держав націвські пропагандисти в Азії, Африці та Полудневій Америці, а з другого боку японські. Надісти розбуджують страшну нищительну силу, не бачучи, що самі від неї пропадуть.

Такі події, як бомбардовання ніпонцями Перл Гарбору та заняття Сінгапуру, менше важні тим, хто і скільки мав через них втрат в літаках, кораблях, чи навіть вояках, бо літаків та кораблів знов можна багато набудувати, а хлопців до війська навербувати. Такі події важні тим, що в очах племен та народів Азії, Африки і навіть Полудневої Америки вони знизили престіж европейців та їх білих племінників, що є в Злучених Державах та Канаді. В їх очах білі люди показалися уже не такими то дуже сильними. На це тепер японські пропагандисти і числять. Їм ходить про те, щоб азійці перестали боятись сили Европи, та щоб запалали ненавистю до білих европейців та американців. А колиб вся Азія зворохобилася проти европейців та американців, то всі знаємо, яка то страшна сила загрозилаб тоді невеличкій Европі. Тоді навіть і західна Европа булаб залята жовтою лявою. Ось це є те, до чого доводять націсти своєю божевільною політикою. Анґлія і Америка змагають до поступу і хочуть бачити свободу теж і в Азії, а не анархію і сатрапію.

Багато тепер мови й про те, що війна, мовляв, може ще потривати три, чотири, або й десять років. Та навіть і ті, що кажуть це, не розуміють вповні того, що значить, коли будемо ще яких чотири або й більше років роздмухувати воєнну пожежу. Не розуміють того, що та світова пожежа може стати такою великанською, що вже ніяка інша сила не здужає її спинити, і що всім нам вона може загрожувати знищенням. Та так є, що війну треба скінчити. І то обовязково тільки перемогою Обєднаних Держав. Ось тому треба, щоб якнайскорше напружити та запрягти всі свої сили до війни, аби в якнайскоршому часі розторощити як сили Японії, так і сили Німеччини, та в цей спосіб не допустити до тієї страшної анархії-хаосу, що може охопити цілий світ через довгу війну.

На довгу війну числить хіба комунізм. Це він хоче, щоб світ через це дуже збіднів, та щоб люди огірклі та ворожнечою напоконились, бо це буде вода на млин комуністів. Це тоді буде добрий ґрунт для їх „світової революції". Та в інтересі людства є вжити усіх сил, щоб ми перемогли ворогів якнайскорше, та щоб могли занятися якнайскорше мирну відбудову світа.

О. Івах, Винніпеґ, Ман.

ЯПОНІЯ І С. С. С. Р.

Разом з численними поголосками про підготовку ґіґантичної офензиви на совєтському фронті, кружляють впертo вістки про наспіваючий конфлікт між Совєтським Союзом та Японією. Це малаб бути т. зв. „синхронізація" (узгіднення щодо часу) японського наступу: або на Сибір, або на Індію, з рівночасним німецьким наступом на Близький Схід та Кавказ. Про це недвозначно говорять офіційні американські чинники, які твердять, що цілю тоталітарних сил є злучення їх армій десь в Індії чи Перзії. Також і большевицькі офіційні звіти дають нагоду до таких здогадів. Згадатиб комунікат Тасс-а про концентрацію червоної армії на Сахаліні, виїзд японського амбасадора з Москви й большевицького з Токіо, й т. п.

Японія, пустившися на шлях світових підбоїв, старається етапами доконати своїх цілей. В першу чергу вона хоче підорвати в самих основах панування Франції, Анґлії, Америки та Голяндії на Далекому Сході, здобуваючи одну за другою їх кольоніяльні посілости. Відтак вона намагатиметься заблокувати Китай та принево лити маршала Чен Кай Шека до здачі. Щойно тоді евентуально вона може почати війну проти Росії. Бо нігде правди діти, дальші успіхи її залежать від двох умовин: 1. розвиток німецько-большевицької війни, 2. від того, чи Японія зуміє вдержати здобуті позиції на південному Пацифіку.

Цілком певно заломання німецького фронту в Росії та на Україні буде катастрофальним також і для японських плянів. Колиб червона армія знищила воєнну машину Гітлера, тоді й японці не малиб найменшого вигляду встоятися перед нею. Знову капітуляція чи евентуальний розгром Німеччини, звільнилаб великі анґлійські, американські, голяндські, китайські й т. п. мілітарні сили, які негайно звернулисяб поти Японії. Отже з того наглядно видно, що в інтересі дальших успіхів Японії в Азії є ліквідація большевицького фронту.

Для Японії та її плянів щодо т. зв. „велико-азійської сфери добробуту", Росія являється одною з найголовніших перешкод. І коли вона досі ще не пішла війною проти Совєтського Союзу, то це з тих двох вище згаданих причин: її власні фронти на островах Східної Нідерляндської Індії та неясність німецько-большевицького фронту на сході Европи.

Та що до тої війни йде, видно з тої горячкової метушні, про яку доносять з Далекого Сходу. Большевики громадять свої війська вздовж побережжа Охотського моря та Татарського проливу, подібно як японці концентрують свої сили напроти Сахаліну.

Коли вірити газетним звідомленням, то про цей сконцентрований та зсинхронізований наступ Гітлера та Японії на Росію, вже ніби порішено перед кількома тижнями на конференції ґенеральних штабів Держав Осі в Берліні. Стратеґія того пляну полягалаб на тому, що японці мусять продертися до Індії, а німці до Ірану, що з одної сторони граничить з Індією, а з другої з Іраком.

На шляху Японії стоїть Бурма та Індія. Може й тому на цей фронт післано перед днями ген. Вейвела, якого не тільки алянти, але також і німці, уважають одним із найліпших стратеґів Обєднаних Держав. Завдання Вейвела є за всяку ціну спинити японський наступ, дати поміч китайському маршалові Чен Кай Шекові, та тим робом ударемнити пляни німецько-японської „синхронізації".

На шляху своїм до Ірану має Німеччина Туреччину та Росію. Тяжко вгадати, що зробить Туреччина, коли німці занехають „війну нервів", а загрозять їй справжньою війною. Та політика Туреччини буде залежати від постави алянтів на Близькому Сході та від спроможности Росії оборонити Кавказ, цю входову браму до Ірану.

Можна сподіватися, що японсько-російські відносини є напружені до високого ступня, та що може прийти до отвертої війни між Японією і С. С. С. Р. До цього дасть притоку перша Японія, якщо німці матимуть успіхи на східно-европейському фронті. Інакше підуть війною самі большевики, коли зломлять німецьку офензиву і будуть в силі післати більше війська на Далекий Схід.

З воєнної статистики далось обчислити, що воюючі краї видають $50,000, щоб вбити одного вояка.

Шпиталь Белвю в Ню Йорку, оснований в 1658. р., є найстаршим шпиталем в Америці.

ШЛЯХОМ ПРИРОДНОГО РОЗВИТКУ

Те, що діється тепер у відносинах між Анґлією й Індією є незвичайно цікавим для дослідника національних і визвольних рухів. А це з того боку, що бачимо, що тепер уже сама Анґлія спішиться з тим, щоб наладити відносини з Індією. І то в такий спосіб, щоб Індію дійсно задоволити, бо тільки вдоволена Індія дасть Анґлії як і Обєднаним Державам ту допомогу, яка потрібна в боротьбі з Державами Осі. Що більше, сама Анґлія намагається дати якнайбільшу допомогу теж і „вільному Китаєви", щоб обєднати величезні сили Китаю й Індії для боротьби з Японією і її союзниками.

Бачимо наглядно, якто попри ідейні зглядн заважують ще незвичайно сильно, а навіть і рішально, інші чинники. Ось з такими чинниками рахуються завжди ті, що думають про розвій людства еволюційним шляхом. Історія дає повно доказів, що все міняється, що й поневоленим народам трапляється завжди нагода добитись волі, якщо вони себе до такого моменту приготовляють.

Очевидно, що з Індією справа мається дещо інакше. Індія булаб дістала самоуправу і домініяльний характер навіть і без теперішньої міжнародньої конюнктури. Але воєнні події приспішують той процес. Вони тепер дають Індії, несподівано, більшу нагоду, ніж вона сама могла цього надіятись. Та разом з тим паде на Індію велика відповідальність за те, як вона ту нагоду використає. З того згляду це є незвичайно важний момент. Є нагода дійти шляхом політичного розсуду до повного порозуміння з Анґлією і дістати можність повного національного розвитку, даючи за те повну поміч допомогу Обєднаним Державам. Але й можна Індії піти на демагогічні обіцянки з боку Японії про „повну незалежність" і опинитись згодом у неволі, змарнувавши знаменитy нагоду. Ось тому це є момент, що заважить на дальшій історії Індії, а також і на історії Анґлії.

З цього здають собі добре справу в Анґлії й тому саме вислалють до Індії сера Стафорда Крипса. Як знаємо, Анґлія має завжди на поготівлю державного мужа, що відповідний для певної ситуації, а навіть і для певної країни, з якою їй треба полагоджувати якісь важні справи. Тепер усі погоджуються, що Стафорд Крипс є ідеальною людиною для налагоджування нових відносин між Анґлією і Індією. Ось тому його місія така важна. І тому на неї звернув пильну увагу цілий світ. Зокрема зацікавлені нею Злучені Держави, бо від цього, як ця справа буде вирішена, залежатиме і дальша стратеґія на Пацифіку та хід дальшої боротьби з Японією. Очевидно, що американський уряд і американський нарід є за те, щоб піти Індії на зустріч і дати їй належні права, звязуючи її таким чином в природний спосіб з Британською Спілкою Народів, в якій вона повинна стати повноправною і вільною країною.

ЗАХРІС ТОПЕЛІЮС.

СІКУ

За Карла XII. жив у північній Фінляндії вбогий пастушок. Називався Сіку. Це мало значити Сикст. Однаке фінляндська мова вже така, що на свій лад перекручує імена, так, як їх найлекше вимовляти. Сіку був такий вбогий, що не мав ані шапки, ні сорочки, ні черевиків. Та він цим нітрохи не журився. Був усе веселий та радісний. А як під горою Сіпурі пас корови, то з ранку до вечора співав співанки, грав на березовій сопілці та радів, коли гомін від гір відповідав йому.

Сіку мав старий ножик, це було його майно. Крім того мав іще пса. Той пес називався Кету, себто Лис. То був вірний, бистрий пес, з гострою мордою, довгим хвостом і жовтим кожухом. Оба держалися разом у щасті та недолі. Кету пильнував корів і вважав, коли Сіку дрімав у полудне. Сіку ділився з Кету черствим хлібом, що його діставав на сніданок і на обід. До хліба була юшка, себто чиста джерельна вода. Майже щодня мали по обіді солодку страву, суниці, малини, ожини, чорниці, гогодзи. Відповідно до того, що коли в літі було.

Сіку здавалося, що він у ліс наче князь. Та коли падали дуже дощі й похолоднілo, вечорами тужив за миською каші. — Ах, ця гарна, тепла миска! Все, що лишалося на берегах, він міг вишкробувати! А Кету міг облизати ложку та красти молоко з розбитого кітчиного глиняного горнятка біля рештока. Та це рідко коли обходилося без бою.

Господар антільського хутора був скупий, господиня також. Одначе Сіку не робив собі з того нічого. Він мав свободу, а відповідав лише за це, щоби пятнадцять корів вечором у відповідну пору верталися до подою. Довгий час усе йшло добре, бо іншої журби Сіку не мав на цьому світі.

Раз, як Кету пильнував корів у долині, Сіку виліз на найвищий шпиль гори. Відси був гарний вид на ліси та мочарі, поодинокі озерця. Одначе людського житла не видно було як далеко і широко. Ніколи й на думку не прийшло Сіку, щоби світ міг бути таким великий. Йому так приємно зробилося на серці, коли побачив, як сонішне проміння віддзеркалювалося в озерах, а коли хмари плили небом, ясніла пасмуга світла одна за одною, зникала в тіні то знову заясніла в іншому місці.

Сіку тимчасом співав і грав на березовій сопілці. Голос так весело нісся горами й творилася пісонька:

Гора Сіпурі — туту, туту,
Фаліду!
Нема в світі хлопця
Куди не піди,
Щоб так гарні пасовиська
Мав для своєї череди.
Туту, туту!
Фаліду!

Коли він іще так співав станула нараз перед ним на горі невеличка, горбата жінка та сказала:

— Все, що тут бачиш, буде твоє, коли схочеш бути моїм хлопцем і коли слухатимеш мене.

— Ого, — сказав Сіку та став приглядатися бабусі. Тепер він пізнав її: це була „тролиха"*) з Алiскате.

— Дай мені твою білу корову Кімо, — сказала бабуся — а як вернешся додому, скажи, що вовк розшарпав її.

Сіку вибалушив очі та відповів:

— Ні, я не такий дурний.

— Коли так, то ти сам собі винен, — сказала бабуся тай пошкандибала на діл.

У долині став гавкати Кету. Сіку збіг із гори та побачив, що Кімо запалася в мочарі. Ще лише роги виставали із зеленого мочару. Сіку старався витягнути корову, та сил у нього було для цього замало. Коли змучився, мусів вертатися додому із чотирнадцятьма коровами. Передня корова Мавзіка мукала, Кету скомлів. Сіку розповів про нещастя. Його вибили, а на другий день вислали на пасовище без полудня.

Тепер не співав ніякої пісоньки. Сумний та голодний сидів під горою. Аж тут прийшов бородатий троль з Аліску та сказав до Сікія:

— Дай мені твою чорну корову Мустіку та скажи, що вовк розідр її. Зате я дам тобі всю туто землю, яку можеш бачити із гори Сіпурі.

— Ні, я не такий дурний! — відповів Сіку сердито.

— То ти сам собі винен, — сказав троль і побіг стрімголов на діл.

Кету став гавкати. Сіку побіг туди та побачив Мустіку, що лежала нежива на збочі гори. Вона зїла якесь трійливе зілля. Вже не вдалося привернути її до життя.

Сіку розплакався, взяв пригоршу води та виллляв Мустіці на голову. Та все те нічого не помогло. Мусів вертатися з тринадцятьма коровами додому та розповісти про нещастя.

Тепер замкнули Сіку на три дні у пивниці й не дали йому нічогісінько їсти. Четвертого дня післали його з тринацятьма коровами на пасовище. Дали йому щось у паперовій торбині, та коли він уже у ворітах зголоднів і отворив торбину, найшов там лише камінь.

Сіку пішов із коровами на гору, зів'ягід у лісі та сів собі сумно на пні дерева посеред корів, щоби знову не скоїлося нещастя. Аж тут надійшла гарненька дівчинка, тролева дочка з Аліску. Вона все зизувала трохи. Подала хлопцеві мягенького білого хліба, погладила його по худенькім личку та сказала:

— Дай мені багру корову Мавзіку, а як прийдеш додому скажи, що ведмідь розшарпав її. Тоді дістанеш цей білий хліб і всю цю землю, яку можеш бачити з гори Сіпурі.

Сіку був такий голодний, що бус би їв мох. Глянув на білий хліб, глянув на гарненьку дівчинку й сам мусів укуситися в язик, щоби зараз не сказати „Добре". Та дівчинка-карличка засміялася, а Сіку розсердило.

(Кінець буде).

*) Троль, у мітольогії північних (германських) народів загальна назва лихих демонічних істот (велика-ни, домовики, чортів і т. д.). Також людей, що надприродних прикмет уживають на це, щоби шкодити іншим (чарівники, чарівниці) називають тролями.

ЧОТИРИ АЛЯНТСЬКІ КОРАБЛІ ЗАТОПЛЕНІ НА АТЛЯНТИКУ

ВАШИНГТОН. — Департамент маринарки повідомляє, що ворожі субмарини, оперуючи при американських берегах, затопили 4 кораблі серед них були один середний британський, малий шведський. Британські власти в Нассав подають про затоплення ще одного корабля, а з Гавани, столиці Куби також сповіщають про затоплення американського паровика. Жадних втрат в людях не було.

НА РІЖНІ ТЕМИ

ЧЕРЕЗ ВІЩО ВПАЛА ФРАНЦІЯ

Кажуть, що історики написали тисячі томів про причини упадку римської імперії, найбільшої імперії старинної історії. Здається, що незадовго це саме можна буде сказати про упадок сучасної нам французької републики.

Досі маємо вже цілу низку книжок про цю справу. Ріжні думки висувають автори для вияснення причини упадку Франції. Наперед військові знавці заговорили про мілітарні причини: мовляв, причина в армії: Франція поклала всю надію на оборонну війну. Потім політики подавали як причину злу політику. Потім психольоґи поправили війський арґумент, але втягали в справу ввесь французький нарід: так, французька армія поклалася на оборонну війну, але так була настроєна вся Франція.

Серед маси книжок про цю справу вибилася недавно книжка відомої французької журналістки Женієвів Табуї. Ця жінка приписує велику ролю в упадку Франції ріжним жінкам, любовницям великих французьких політиків.

Наконець появилася книжка одного французького редактора, Пієра Лазарефа, котрий доказує, що найбільшу вину в упадку Франції поносить преса, французькі газети.

Це все нагадує в дечому відому дитячу поему: WHO KILLED COCK ROBIN? в котрій один за одним зголошуються з заперенням: I KILLED COCK ROBIN!

ПРЕСА ЯК ПРИЧИНА

Лазареф каже, що французька преса причинилася найбільше до упадку Франції через те, що вона була скорумпована.

Це велике слово й важкий закид. По українськи його можна перекласти словом: зіпсутий. Одначе, якби не перекладати, одно слово справи не вияснить. Треба показати обяви того зіпсуття, щоб зрозуміти значіння слова.

Отже в чому полягала корупція французької преси? Передовсім у тому, що преса, на зовні вільна й від уряду незалежна, ні від нікого іншого, привикла брати „субсидії", хабарі, від ріжних багатих людей, урядів, бизнесових корпорацій, тощо. Іншими словами, французькі газети продавалися то амбітним політикам, своїм і чужим. То жадним наживи купцям і промисловцям. То урядові, французькому чи чужому.

РОЗУМ ЧИ ГЛУПОТА?

Це могло би комусь видаватися вершком розуму діставати гроші на право й на ліво, від своїх і від чужих, від приватних і публичних чинників.

І справді можемо собі представити, що власники французьких газет робили легким коштом гарний бизнес. І певно з багатої трапези накладців падали охлапи на столи й столики редакторів і фізичних робітників газет.

Таку відповідь можна було вважати остаточною відповідю лише до упадку Франції. Нині, коли Франція найшлася в німецькій неволі, коли вся майже вільна преса Франції знищена, коли французькі газети перемінилися на собачки, що скачуть, як їм Гітлер приказує, власне цю долю французької преси треба додати до відповіді на питання: чи була корупція преси розумом чи глупотою?

Здається в світлі останніх подій можна хіба сказати одно: французька преса була би сповнила своє завдання супроти французького народу, якби вона була звернула його увагу на небезпеки, які грозять йому з боку ворогів, зовнішних і нутрішніх. Французька преса цього не зробила: коли ворог вломлювався в Францію, коли французький народ спав преспокійно, вона, як обжерта собака видихувала охлапи, котрими обжерлася. Нині та преса голодом перемирає.

МУДРИЙ ПОЛЯК ПО ШКОДІ

Зоглядy на те, що Пієр Лазареф був самий редактором великої паризької газети „Парі-Суар", цікаво знати, чи ця газета й він бачили недостачі французької преси, які причинили упадок Франції?

Отже Лазареф старається в цій книжці доказати, що його газета не належала до скорумпованої преси. Сталося це одначе відай зовсім припадково, бо завдяки тому, що власником газети „Парі-Суар" став Жан Пруво, що був багатим чоловіком, який пішов в журналістику для любови діла.

Завдяки тому Лазареф може нині показати на неодну хибу й помилку Франції, яку доглянула його газета, хоча вона не мала сили повернути публичної опінії, що нею керувала скорумпована маса французької преси.

ЧИ ТИГР ЗМІНЯЄ БАРВУ?

Між людьми, на яких „Парі-Суар", Пруво й Лазареф відразу пізналися, були: Ливаль, що все хотів зробити з Гітлером якийсь хитрий торг; „дефензивний" генерал Ґамелен, та ґітлерівський агент Абец.

З писання Лазарефа про тих осіб видно ясно, що Лазареф не вірить, що людина на загал зміняється в своїй загальній політиці, свойому світогляді, поведінці. Як прийдуть нові умови, людина може робити нові заяви, займати нові становища. Одначе, в ґрунті річей вона далі така сама, як була.

„ЧИ Я НЕ КАЗАВ"

Назагал, писання Лазарефа могли би зробити враження, що він хоче постійно доказувати, як то він усе наперед перебачував, заповідав, остерігав.

Та Лазареф признається до помилок. Напр., коли німці входили до Парижа, він рішився з Парижа втікати. Перед виходом з дому газети він стрінувся з хлопцем, що їздив „елевейтером". Знаючи його як ельзатця, Лазареф сказав до хлопця: „Тобі як ельзатцеві не буде добре, як попадеш у руки тих швабів". І справді як німці прийшли до Парижа, ельзатець перестав їздити елевейтором: він став заступником директора газети...

Лазареф хоче цим сказати, що його ельзатець певно був здавна на німецькій службі. І те саме він хоче підсунути про нового редактора „Парі-Суар", котрим став Жансон, автор фільмової штуки „Пепле Моко", що недавно тому була дуже популярна в Америці.

Цим Лазареф хоче дати до зрозуміння, що він у багатьох випадках теж помилявся. Значиться, він зовсім не хоче сказати читачеві: „Дивись, який я був розумний. Як я все знав наперед". Зрештою між нерозумними людьми такі речі про себе легко говорити. Між розумними такий чоловік лише себе осмішує.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТІ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

З ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКОЇ ГРОСЕРНИЧКИ.

Минуло шість років, як я опинилась серед американського моря з чотиролітнім сином Ярославом. І майже без засобів до життя, без ніякого заняття, а з $4.59 у руках. Переїхала до Клифтон Гайц, Пенсилвенія. Страх, що зо мною буде, додавав мені величезної енерґії. Я літала і шукала праці та писала до всіх, кого знала, щоб знайти хоч найменше заняття. Знайшла першу працю в фабриці, де шили ріжного роду звірята, себто забавки для дітей з баранячої шкіри. Робота після системи „пісворк". А що я не мала найменшого поняття про того роду роботу, то перший день нервової й мозольної праці приніс мені всього 25 центів зарібку. Але страх за життя моєї дитини робив своє. І я вже за тиждень заробляла $15 тижнево, а при кінці третього тижня виплатили мені $27.34.

У тому часі прийшов лист з Дітройту, від моїх знакомих, що трапляється маленька гросерня на продаж, але треба $400 завдатку. Хоч я вже почала добре заробляти, то я таки рішилась покинути роботу, бо журила мене дитина, що була в день під опікою старої польської жінки. А дотого я думала, чому я маю працювати в чужій фабриці, коли можнаб зужити всю свою енерґію для себе і дитини. Ось так я лишила фабрику і перебралась до Дітройту, де вдалось мені перебрати гросерню від буковинської українки, але такої, в якої майже не було ніякої національної свідомости. Ніхто в цій околиці навіть не знав, що вона з української роду.

Як перебрала я цей інтерес, то зачала роздумувати, як його повести. Я відчувала після свого скромного розуміння, що треба його повести так, щоб я могла не тільки заробити гроші, але щоб мати й інше вдоволення. Це розумування довело мене зараз до того, що я довідалась, що маємо в Дітройті Українську Молочарську Спілку „Белмонт Кримері". І зараз дістала українського молочаря. Далі я пізнала, що український пекар (п. Холявий) пече знаменитий хліб. І той хліб вже був у мене. Ще далі я пізнала, що українець розвозить добру сододу воду, а другий знаменитні овочі. І зачала від них діставати товари.

Згадую за те, бо того перше не було. Це одно. А друге важне те, що в скорому часі костумери зачали вже самі питати за „українською ковбасою" чи „українським хлібом". А я маю з того велике вдоволення, бо переконуюсь, що ось та добра „українська ковбаса" та цей добре випечений і смачний „український хліб" є знаменитою українською пропагандою.... Бо так є, що ті, що питають за тими українськими виробами, теж питають, в якім краю це так печуть чи виробляють, з якої муки, з якого мяса і т. д. А це знову є нагода, щоб поговорити про український нарід і український край. Самі костумери зачали мене розпитувати про українські часописи, які бачать в мене на „кавнтері", бо я предплачую 10 українських газет з Америки і Канади. Вправді не маю часу їх усіх читати, але передплачую, щоб хоч таким способом допомогти українській пресі. Признаюсь до того, що всіх їх не читаю, але передплачую, навіть перед своїми покупцями. І бачу, що вони мене за те, як мені здається, навіть більше шанують, бо зачинають звірятись через з ріжними політичними поглядами, а навіть з родинними клопотами. А що держається моєї гросерні, то видно з того, що число покупців є втроє більше ні було в моєї попередниці.

Ще одно замітне. В моїй околиці є багато українців. Та більша половина з них це „хахли". Душевні каліки щодо національности. І тому клич „свій до свого" має застосовання щодо мого бизнесу тільки на 50%.

Минуло шість років бизнесової практики. З цього є така користь: Сьогодня я є незалежною. Панею своєї праці й свого зарібку. Почуваю себе вільною і самостійною. А найбільше вдоволена я душевно, бо за той час я могла виповняти дві справи: національну і економічну. А це конечне в життю кожної людини.

Анастазія Г. Біловус,
Дітойт, Міш.

ІНДІЯ ОЧІКУЄ СТАФОРДА КРИПСА

ВАРДГА (Індія). — Духовий провідник Індії, Магатма Ганді, який у відношенні до гіндусів, подібно як Лев Толстой до москвинів, був великим гуманістом, апостолом правди на волі, зате про гіндуські переслідування магомеданів говорив, що це „внутрішня гіндуська справа" — тепер промовив своє слово в звязку з приїздом сера Стафорда Крипса до Індії. Він заявив, що Британія мусить признатись до вини, що гнетення гіндусів було найбільшим злочином. Він скептично дивився на приїзд Стафорда Крипса, проте говорив, що особа Крипса в Індії має популярність і довіря. Подібно висказались інші гіндуські провідники.

Деякі бомбовики везуть зо собою поштових голубів, щоб ними послугуватись, коли їх бездротний апарат зіпсується.

—o—

Новий субститут кави почато виробляти в Швеції; його роблять з засушеної папки цукрового буряка.

—o—

Новонароджений кит важить сім тонів.

З Книжкового Руху

ЮВИЛЕЙНА КНИГА СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ.

Яка ціль видавання ювилейних книг? — Звичайно така, що одно покоління започаткувавши та ведучи якусь суспільну установу старіється, а передаючи її в руки нового громадянського доросту, хоче свою працю завершити документарним видавництвом. Ювилейна книга — це клаптик історії. Тому 25-ліття краще надається для цього, як коротший засяг часу.

Союз Українок вибрав 15-ліття своєї діяльности під враження, що організація закінчила свій перший етап, у якому діяльність полягала виключно на жіноцтву, що прибуло сюди зо Старого Краю. У новому етапі до рішального голосу має вже прийти тут роджене, молоде покоління, яке заважить на вигляді, цілях та діяльности організації.

Та прочитавши Ювилейну Книгу не набираєш такого враження. Цей жіночий елемент, який започаткував і вів працю у Союзі Українок Америки через найтяжчі для організації початкові літа, ніяк ще не надається для цього, щоб передавати працю кому іншому та іти на спочинок. Досить переглянути знимки членок відділів (є вони майже з усіх відділів), щоб переконатися, що особовий склад організації це жінки в „силі віку", такі, що саме на них полягає праця в кожній жіночій організації. Зрілі, досвідчені, що мають вже за собою цю добу життя, яка у громадській праці звязує жінкам руки домашніми та родинними обовязками. До цього навіть чисельно молодечі відділи творять малий процент, а на вигляді книжки вони завважили трьома чи чотирома звітами, писаними англійською мовою в яких навіть не підмічують наміру вести та перебрати відповідальність за організацію. Тому — хоч Ювилейна Книга вмістила старшу частину нашого тутешнього жіноцтва у рамці історії жіночого руху, нема найменшого сумніву, що воно буде ще принайменше десятку літ далі надавати напрям діяльности організації та її поглиблювати.

Книжка має формальний характер. Це є її доброю прикметою і хибою. Прикметою, бо кожну фразу діяльности підтверджує цифрами, протоколами, резолюціями і т. п., які необхідні для оцінки товариства у теперішньому і на майбутнє. Хибою — якщо брати під увагу читача не заінтересованого подрібною діяльністю Союзу — що формальна частина займає більшу половину книжки і без шкоди моглаб бути скорочена. Та за це для кожного кружка, а то й члена уважніщий опис його діяльности становить більшу вартість — тим більше, коли на книжку глядіти як на причинок до історії не самого лише жіночого руху, але культурно-освітньої праці цілої української еміґрації.

Ювилейна Книга дає пятнадцять-літній образ діяльности Союза, як на тутешні обставини, поважний та ріжнородний. Не обмежуючися програмою до одного лиш роду діяльности — організація давала відділам можність проявляти ініціативу, відповідну обставинам. Звідтіля крім збіркової акції на цілі наших організацій у Старому Краю та Америці, що за цей час досягли десяток тисяч — подибуємо видні сліди праці над самоосвітою членів, пропаґандою нашого мистецтва, святкуванням ріжних національних свят, виховуванням тут родженого покоління у контакті з українською культурою. Щобільше — стрічаємося з такою діяльністю, як прим. ініціатива для творення університетського клюбу нашої молоді (Пітсбурґ), плянова акція для відпирання у місцевій пресі неправдивих інформацій про українців (Дітройт) і т. п.

Перегляд праці збогачує звіт з діяльности С. У. Канади, який є членом Канадійської Жіночої Ради і через своїх 125 кружків веде хосенну та живу працю між нашою канадійською еміґрацією. Найкращий доказ — від 1926. р. (дата заснування) для оживлення діяльности видано друком поверх 80 відчитів та 50 інших публікацій, як книжок, памфлетів, узорів і т. п.

Друга частина книжки це історія українського жіноцтва та вичерпуючий перегляд його організацій на українських та чужих землях. Його обрібка на англійській мові заслугує і надається для цього, щоб її вживати як зразковий інформативно - пропаґандовий матеріял на американському чи канадійському ґрунті.

Клявдія Олесницька.

НОВИЙ ДОДАТОК ДО МОТОРИЗАЦІЇ АМЕРИКАНСЬКОЇ АРМІЇ. — Новий автомобіль для американської армії, званий „супер-джіп", пробовано оноді підчас маневрів коло Лос Анджелеса. Це авто, пляноване капітаном Ричардом Фичом, має чотри пари колес; з тих пар другу пару на передній частині, піднесену звичайно вгору, опускається на землю лише тоді, як треба витягнути передні колеса з болота або глибокого рова.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

ІСТ СТ. ЛУІС, ІЛЛ.

З життя української громади.

Наше місто розділює велика ріка Місісіпі й тому східна частина міста, цебто Іст Ст. Луіс, належить вже до Ілліной. Про нашу місцевість мало пишеться в пресі, хоч ми тут маємо досить гарне орґанізаційне життя. Маємо гарний Український Народний Дім, де гуртується все українське життя. Можна сміло сказати, що це один з найкращих українських домів в двох стейтах, Мізурі й Ілленой. Підчас побуту головних урядників У. Н. Союза нам ,говорено, що такого дому не мають інші громади, од хочби Ню Йорк чи Шікаґо. Далі в нашій місцевости є два відділи Українського Народного Союзу, від. 284 „Запорозька Січ" й від. 308. „Братство св. Михаїла", що існує вже більше як 30 літ. Відділ 284. засновано тому 19. років. Цей останній відділ добре розвивається. На своїх зборах члени 284. відділу ухвалили купити два примірники „Історії України" Грушевського, один для власного вжитку, а другий для місцевої бібліотеки, як теж один примірник „Богдан — гетьман України". Заряд бібліотеки прислав нам гарного листа з подякою. Також жертвовано $25 на Американський Червоний Хрест згаданим відділом. Наш Жіночий Клюб не остав позаду та від себе зложив $25 на А. Ч. Хрест.

Дня 13. січня, цебто в навечеря українського Нового Року, влаштовано традиційну „Маланку" для наших громадян. Голова Українського Народного Дому гром. І. Василюк привітав гостей, а підчас вечері гром. І. Тимкович згадав, що українські еміґранти своїми зусиллями збудували собі краще життя в цій країні. Тепер на цю прибрану вітчину напав ненаситний ворог, щоб знищити її багатства, її демократичний та свободолюбний устрій. Тому то американці українського походження повинні допомагати всіми силами та причинитися до перемоги Америки над її ворогами. На його заклик перевела пані Марія Василюк збірку на Американський Червоний Хрест, яка дала $13.

Треба згадати, що всі наші члени та відділи кунують Бонди Оборони та беруть активну участь в оборонній праці. На днях в Народнім Домі небаром пічнуться курси цивільної оборони. Таким способом наша громада причиняється своєю цеголкою до цеї великої справи, якою є для нас всіх остаточна перемога Америки.

Член Українського Народного Союза.

ГОРНЕЛ, Н. И.

Зорґанізовано відділ У. Н. Союзу.

Дня 23. листопада м. р. зійшлися ми до парохіяльної галі, де мав до нас проговорити п. А. Маланчук, орґанізатор У. Н. Союзу. Те, що ми почули, було дуже ясне й переконливе. Кожний зрозумів, що У. Н. Союз є збудований на добрім фундаменті, що є добре загосподарений та має якнайкращі грамоти як для дорослих, так і для дітей. Був і добрий наслідок з мови, бо вписалось відразу 10 членів до У. Н. Союзу. При тій нагоді вибрано відділових урядників і так повстав наш 215 відділ У. Н. Союзу. Ми урядники і члени раді, що ми є в Союзовій родині й подаємо до відома, що теж стараємось, щоб наш відділ розвинувся. Вже приєднали нових 5 старших членів і двоє дітей. Віримо, що чесні громадяни Горнельської громади теж переконаються, так як і ми, що це честь належати до своєї рідної й чесної орґанізації, а також є наш Український Народний Союз.

За відділовий уряд: **Михайло Кердел**, предсідник; **Стефан Катола**, касієр; **Ілія Назар**, секретар.

НАСЛІДНИК ГЕСА. — Мартін Борман, особистий приятель Гітлера, котрого йменовано наступником Геса на становищі представника партії.

К4НОВІ „ПЕНТІШУТИ". — Американські вояки пробували оноді в Ріно, В Неваді, нові типи легкопаду, що їх називають „пентішутами", бо вони мають під парасолею повкові лійки, що відвертають повітря на боки. На світлині така „пентішута" з д-ром Кристіеном Вулфом, її винахідником.

Електричні дерева.

Одним з найбільших див природи є електричні дерева, що ростуть в Індіях. Листя того дерева є так дуже переповнені електричним струмом, що ділають на магнетичну стрілку навіть на віддаль кількох метрів. При дікненні такого дерева через людину переходить сильний електричний струм. Інтересне також те, що електричне напруження дерева є найсильніше в полудне, а найслабше в ночі. Знову в часі дощу дерево цілковито тратить свою електричну енерґію.

Недавно ботаніки віднайшли в Непалю ще дивніше дерево, зване „саумаль", котре пожирає інші дерева. Насіння тої дивної ростини розносять птахи. Коли таке насіння впаде між розвилкування іншого дерева — „самауль" починається розвивати скоро, та стає паразитом, запускаючи в свою жертву свої коріння, розширюючись на пень свого господаря, висисаючи з нього соки та оточуючи густими корінням його галузки. Вкінці паразит убиває свою жертву, котра висихає.

КОЖНИЙ СВІДОМИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

В СУДІ ЗАГАЛЬНИХ СПРАВ КОМОН ПЛІС 1.
для повіту Філядельфії
Вереснева Сесія 1939. Ч. 234
в справі розводу А. В. М.
ПАВЛЮ МАСЛЮК проти КАСЬКИ МАСЛЮК. До КАСЬКИ МАСЛЮК з Манастирця, повіт Ліско, Польща.

Прийміть, прошу, до відома, що суд призначив мене за свого представника в повищій справі, в якій ваш чоловік, ПАВЛЮ МАСЛЮК, вніс проти вас скаргу, вимагаючи абсолютного розводу на тій основі, що ви його покинули, і що я буду мати переслухання в цій справі, щоб вислухати свідків, в своїй канцелярії, 2000 Норт Американ Білдінґ, вулиці Броуд і Сансон, Філядельфія, Пенсильвенія, Злучені Держави Америки, в суботу, 28-го березня, 1942, в 11-ій годині рано, східній воєнний час, і ви можете прийти тоді туди з своїми свідками, коли того бажаєте.

HARRY A. RUTENBERG,
Master.

ТАРЗАН, ч. 523. Дика боротьба.

Палядинський вояк з кровавою насолодою біг в напрямі безборонного Тарзана, щоб голою шаблею відтяти йому голову.

Та Алі, побачивши, що його товариш знаходиться в небезпечному положенні, підбіг та скоро поперетинав шнури на руках Тарзана.

Тоді він кинув шаблю до рук Тарзана і сказав: „Ти мусиш боротися поруч з нами, якщо хочеш спастися!"

За той час більше палядинців, побачивши Тарзана, збіглося, щоб взяти участь в тій дикій борбі за голову Тарзана.